RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	1507641
Datum:	03-11-2026
Portefeuillehouder:	Wethouder Moerland en burgemeester Sijbers
Team:	Team beleid sociaal domein
Contactpersoon:	Amber Bolier

Onderwerp

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2027 tot en met 2030

Voorstel

De gemeenteraad besluit:

1. Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2027 tot en met 2030 vast te stellen.

Inleiding

De gemeenteraad stelt op grond van de Alcoholwet iedere vier jaar een Preventie- en Handhavingsplan Alcohol (PHA) vast. Het huidige plan loopt, na een verlenging van één jaar, af op 31 december 2026. Met voorliggend plan wordt invulling gegeven aan deze wettelijke verplichting voor de periode 2027 tot en met 2030.

De aanleiding voor dit nieuwe plan ligt niet alleen in de wettelijke verplichting. De beschikbare cijfers laten zien dat alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen een belangrijk aandachtspunt blijft. Uit de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023-2024 blijkt dat 33% van de Zeeuwse jongeren in de afgelopen vier weken alcohol heeft gebruikt, tegenover 27% landelijk. Ook bingedrinken (21%) en dronkenschap of aangeschoten zijn (18%) komen in Zeeland vaker voor dan gemiddeld in Nederland. Daarnaast drinkt 53% van de jongvolwassenen meer dan de alcoholrichtlijn en valt 17% binnen de definitie van zware drinker.

Ook de naleving van de Alcoholwet blijft achter. Uit het nalevingsonderzoek van 2025 blijkt dat slechts 24,2% van de alcoholverstrekkers in Zeeland de leeftijdsgrens correct naleeft. Voor Tholen ligt dit percentage rond de 23%. Met name binnen de horeca en paracommerciële instellingen, zoals sportverenigingen en dorpshuizen, is verbetering noodzakelijk.

De afgelopen jaren is in Tholen samen met regionale partners ingezet op preventie, voorlichting en handhaving. Tegelijkertijd laten de beschikbare cijfers zien dat deze inzet nog onvoldoende leidt tot de gewenste gedrags- en normverandering. Het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren vraagt daarom om een intensievere en bredere aanpak dan in de afgelopen planperiode. Daarbij is het van belang dat de gemeente, maatschappelijke organisaties, verenigingen en alcoholverstrekkers gezamenlijk bijdragen aan het versterken van de norm NIX18.

In de eerste helft van 2026 zijn de regionale uitgangspunten voor het nieuwe PHA afgestemd met de dertien Zeeuwse gemeenten. Deze vormen de basis voor het definitieve plan dat nu ter besluitvorming voorligt. Hiermee wordt gekozen voor één regionaal kader voor preventie en handhaving, met ruimte

voor lokale accenten en uitvoering. De ambities uit dit plan worden ook betrokken bij andere beleidsterreinen, zodat wordt gewerkt aan een gezondere alcoholcultuur en een betere naleving van de Alcoholwet.

Doelstelling

Met dit voorstel wordt voldaan aan de wettelijke verplichting uit de Alcoholwet. Daarnaast wordt een actueel beleidskader vastgesteld voor de regionale en lokale inzet op alcoholpreventie en handhaving in de periode 2027 tot en met 2030. Het doel is om alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen terug te dringen, de naleving van de Alcoholwet te verbeteren en de samenwerking tussen betrokken partners te versterken.

Argumenten

1.1. Vaststelling van het plan is noodzakelijk om te voldoen aan de wettelijke verplichting.

De Alcoholwet (art. 41a) verplicht gemeenten om een PHA vast te stellen, gelijktijdig met de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid. Met dit besluit wordt aan die verplichting voldaan. De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde overlast terug te dringen.

De regionale gezondheidsnota voor de Oosterschelderegio is op dit moment nog niet vastgesteld. Om tijdig aan de wettelijke verplichting te voldoen en de continuïteit van de preventie- en handhavingsaanpak te borgen, wordt voorgesteld hier niet op te wachten. Indien de vaststelling van de gezondheidsnota aanleiding geeft tot aanpassingen, kan het PHA 2027 tot en met 2030 op een later moment worden herzien.

1.2. Het alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen blijft aandacht vragen.

De beschikbare data laten zien dat zowel het alcoholgebruik onder jongeren als de naleving van de Alcoholwet aandacht blijft vragen. De huidige aanpak vraagt daarom om actualisering en aanscherping. Het nieuwe plan bouwt voort op het vorige PHA, maar is in gezamenlijkheid met de 13 Zeeuwse gemeenten opgesteld.

1.3. Een integrale aanpak vergroot de effectiviteit van alcoholpreventie.

Alcoholpreventie en handhaving stoppen niet bij de gemeentegrens. Het plan biedt één Zeeuws kader voor preventie en handhaving, met ruimte voor lokaal maatwerk. Hierdoor werken gemeenten vanuit dezelfde uitgangspunten en boodschap. Daarbij blijft aandacht bestaan voor de grensoverschrijdende activiteiten van inwoners. Voor Tholen specifiek gaat het om Noord-Brabant en Zuid-Holland.

1.4. Het plan sluit aan op de praktijk en bestaande samenwerkingen.

De uitvoering vindt plaats samen met partners zoals GGD Zeeland, Emergis Preventie, onderwijs, sportverenigingen, jongerenwerk, politie en alcoholverstrekkers. Door aan te sluiten bij bestaande samenwerkingen kan de gemeente de aanpak efficiënt uitvoeren en wordt de samenhang tussen preventie en handhaving versterkt.

Kanttekeningen en effecten

1.1. De aansluiting met de regionale gezondheidsnota moet inhoudelijk goed worden geborgd.

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol wordt vastgesteld voordat de regionale gezondheidsnota voor de Oosterschelderegio is vastgesteld. Bij de verdere uitwerking van beide beleidskaders moet de inhoudelijke samenhang worden bewaakt. Indien de gezondheidsnota daartoe aanleiding geeft, kan het PHA op een later moment worden aangepast.

1.2. De monitoring van doelstelling 2 vraagt nog nadere uitwerking.

Omdat de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen een tijdelijke landelijke monitor betrof, vraagt de monitoring van doelstelling 2 om nadere uitwerking en onderzoek voor borging binnen de regionale monitoringssystematiek. De komende periode wordt onderzocht welke alternatieve meetinstrumenten hiervoor beschikbaar zijn.

1.3. Voor de uitvoering na 2028 zijn tijdig afspraken nodig over capaciteit en middelen.

Het huidige Programmaplan Jeugd en Alcoholpreventie Zeeland loopt tot en met 2028. Bij de evaluatie en voorbereiding van een vervolgprogramma dient tijdig aandacht te zijn voor de benodigde regionale capaciteit, middelen en uitvoeringsstructuur na 2028.

Financiën

Aan de vaststelling van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2027 tot en met 2030 zijn geen aanvullende financiële gevolgen verbonden. De uitvoering vindt plaats binnen de bestaande budgetten en samenwerkingsafspraken.

Jaarlijks stelt het college een lokale uitvoeringsagenda vast. Als voor de uitvoering aanvullende middelen nodig zijn, worden deze via de reguliere planning- en controlcyclus aan de gemeenteraad voorgelegd.

Juridische gevolgen

Met de vaststelling van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2027 tot en met 2030 voldoet de gemeente aan de verplichting uit artikel 41a van de Alcoholwet om iedere vier jaar een preventie- en handhavingsplan vast te stellen. Aan dit besluit zijn verder geen aanvullende juridische gevolgen verbonden.

Communicatie

Na vaststelling wordt het plan regionaal en lokaal gecommuniceerd aan betrokken partners en openbaar gepubliceerd voor inwoners. Daarbij vormt het plan, inclusief de sanctiestrategie, de basis voor één gezamenlijke Zeeuwse boodschap die wordt vertaald in de campagnes richting ouders, sportverenigingen en alcoholverstrekkers. De communicatie wordt voorbereid vanuit ‘Laat ze niet (ver)zuipen!’ en ook via onze eigen kanalen verspreid.

Vervolg

Na vaststelling treedt het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2027 tot en met 2030 per 1 januari 2027 in werking. Het college stelt jaarlijks een lokale uitvoeringsagenda vast waarin concrete activiteiten, prioriteiten en samenwerkingsafspraken worden uitgewerkt. De voortgang wordt regionaal en lokaal gemonitord en periodiek geëvalueerd.

Bijlage(n)

1. Preventie- en Handhavingsplan Alcohol Zeeland 2027 tot en met 2030.
2. Data en probleemanalyse jeugd en alcohol Zeeland.
3. Definitieve rapportage Nalevingsonderzoek Zeeland, november 2025.
4. Toelichting vier pijlers Aanpak Gezonde Gemeente.
5. Regionale uitvoeringsagenda.
6. Sanctiestrategie Alcoholwet 2027 tot en met 2030.